

Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України
відділ історії зарубіжної філософії
сектор історії східної філософії

26 листопада 2024, 16:00

СЕМІНАР ДОСЛІДНИКІВ СХІДНИХ ФІЛОСОФІЙ

Засідання CXLVI

приєднатися до конференції Google Meet можна за покликанням:

<https://meet.google.com/tqf-sbxw-gqe>

Тема доповіді:
**«Буддійська термінологія
в українському перекладі “Дгаммапади”
П. Ріттера»**

Доповідач:
Анастасія Стрелкова,
Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАНУ

ЗАПРОШУЄМО УСІХ ЗАЦІКАВЛЕНИХ!

Див.: www.tdsf.kiev.ua/
http://community.livejournal.com/ukr_asia_philos
<http://www.facebook.com/OrientalPhilosophiesSeminarKyivUkraine>

ТЕЗИ

Доповідь присвячено аналізу буддійської лексики та термінології в українському перекладі П. Ріттером 44 віршів палійської “Дгаммапади”, які увійшли до його книжки “Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури”. Переклад Ріттера особливо цікавий нам тим, що це була перша спроба відтворення буддійської лексики засобами української мови безпосередньо з мови оригіналу (палі). Упорядкований за абеткою перелік цих відповідників дає нам, хоч і невеликий, але перший у своєму роді «палі-український словник буддійської лексики».

До переліку представлених у тексті термінів та іншої тематичної лексики увійшли, зокрема, 53 лексичні одиниці: *akata, aṭṭhaṅgikamagga, attan, adhamma, anuyogin, ariya, ariyasaccāni, ariyāṭṭhaṅgikamagga, asāra, kamma, kalyāṇa, kāma, kiliṭṭha, kusala, cattāri ariyasaccāni, citta, taṇhā, dukkha (= dukha), nibbāna, dhamma, paññā, paññavant, paṇḍita, pāpa, puñña, bāla, buddha, brāhmaṇa, bhikkhu, magga, manas, micchā, yoga, yogin, rāga, loka, virāga, visañkhāra, visuddhi, saṅkappa, saṅkhāra, saṁsāra, sacca, saṅgha, saddhamma, santi, sammā, sammāsambuddha, saraṇa, sāra, sāvaka, sukha, sugata.*

З іншого боку, у ході порівняльного аналізу перекладу Ріттера з двома іншими перекладами зазначених віршів (англійським перекладом Макса Мюллера та російським перекладом В. Н. Топорова) було також виявлено низку істотних збігів між перекладами Макса Мюллера та В. Н. Топорова, оцінка яких потребує подальшої роботи з більш широким текстологічним контекстом (повним текстом “Дгаммапади”).

Водночас, переклад Ріттера є цілковито оригінальним і не схожим на попередні переклади “Дгаммапади” з оригіналу, які були йому відомі (німецькі переклади А. Вебера та Л. ф. Шрьодера, французький переклад Ф. Ю, англійський переклад М. Мюллера).